

vsiljevati kandidatov, kateri niso vredni, da bi jemali boljšim sinovom narodovim toliko važna mesta javnih zastopov.

Lahi hočejo ustanoviti „kreditni kmetijsko-obrtni zavod za goriško-gradiškansko deželo, z omejenim poroštvom.“ Društvo „Unione“ je temu snovanju na čelu. Lahom je sedaj do tega, da bi primorske dežele družili moralno, kolikor ne morejo doseči z vidno politično obliko. Hočejo se tako „spoznavati“. V takem zmislu so si vstvarili tudi „Planinsko društvo julijskih alp“, s katerih hočejo premišljovati, kako bo takrat lepo, kedar bodo tudi te planine spadale k italijanskemu „čevlju“. Podvižejo pa uže, da bi se jim to kmalu posrečilo. V Gorici dosežajo svoje namene z „lepo“ furlanščino, ker ne morejo vsega vcepiti nižemu ljudstvu z visoko toskanščino. Edino v ta namen izhaja blatna „Freccia“; drugače bi ljudstvo ne umelo psovki, s katerimi se ta listič zadira nad Slovenci. Našega državnega poslanca še goriški „Corriere“ hvali zaradi njegovega pohlevnega postopanja; zato bi bilo veliko čudo, ko bi naš zastopnik na Dunaji dementoval to pohlevnost, ki Slovincem toliko škoduje, in poprašal, ali ni za take liste tiskovnih paragrafov. „Freccia“ in „Corriere“, rekli bi, kar naravnost odobrujeta, da so lahonski pobalini, na pr. pobili kristalno steklo, na katerem je stal poleg italijanskega in nemškega tudi slovenski napis. Prva napisa so pustili, ker Nemcem se nočejo zameriti, kedar jim pomagajo proti Slovincem. Nemci pa tudi dobivajo zaušnice ob svojem času; tako se je, ni davno tega, „Corriere“ repenčil proti temu, da bi v goriškem gledališču letošnjo sezono odprli za nekaj dni z nemškimi igrami. Isto tako so se lahonski listi in možaki agitatorji vzdignili, ko je nemški tujec namerjal vstvariti na primernem kraju mesta posebne prostore za tujce. Nemški denar in pa nemško pomoč za agitacijo proti Slovincem radi prejemo ti pošteni viči; da bi pa tujcem tudi kaj preskrbeli, tega pa ne!

Kako so začeli hujskati tudi zunaj mesta, razvidno je iz tega, da v Podgori ščuvajo laške delavce proti slovenskim duhovnikom. Lahonstvo se čim dalje širi, in po svoje to pospešujejo zlasti tukajšnje fabrike. Fabrike tujih podjetnikov so slovenski narodnosti ravno tako nevarne, kakor drugim Slovanom, celó Rusom o obče.

**Iz Ljubljane.** — Poddružnica „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ izvolila si je za predsednika gosp. notarja Gogala, za njegovega namestnika gosp. šolskega vodja A. Praprotnika, za blagajnika gospoda dež. poslanca L. Robiča, za njegovega namestnika gosp. dr. Stareta, za zapisnikarja gosp. Laha in za njegovega namestnika gosp. dr. Požarja.

— Družba sv. Cirila in Metoda, katera ima po svojih pravih namen, vsestransko podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi, in v ta namen za slovenske otroke napravljati in vzdrževati šole in otroške vrtove ali pomagati napravljati in vzdrževati jih, nastavlja učitelje, dovoljevati podpore in nagrade, izdajati primerne spise in knjige, začela se je takoj po ustanovitvi krepko širiti. V Ljubljani ustanovila se je uže podružnica, ki si je izdelala na pravila glavne družbe opirajoče se pravila in je prav lepo začela delovati z vstopom udov vsake vrste.

Upamo in želimo, da se družba, za narodni razvoj vseh Slovencev velevažna tudi hipoma razširila po vseh slovenskih pokrajinah, pa tudi povsod drugod, kjer bivajo Slovenci in njihovi prijatelji.

— Smodnik se je vnel v c. k. tovarni za smodnik v Kamniku minulo soboto zjutraj tikoma pred 7. uro. V oddelku tovarne, kjer se mešajo tvarine za smodnik,

vnelo se je iz neznanega vzroka 150 kil blaga, koj potem pa še toliko v bližjem prostoru in z velikanskim pôkom razletelo se je vse dotično poslopje s tako močjo, da je kamenje letelo notri v kamniško mesto od tovarne oddaljeno blizo četrte ure. — K sreči ni bilo še blizo tam nobenega človeka, in tako se zagotavlja vsaj sedaj še, da ni ne eden človek poškodovan. — S to primeroma ne veliko nesrečo pa je kamniškemu mestu dana prilika, skrbeti za poroštvo zoper mogoče večje nesreče.

— „Missa pro defunctis. Ad quatuor voc. inaequal. aut' I voce cum organo. Auctore Ig. Hladnik, Op. 2. Praecium 50 cr. Labaci, tipis et sumptibus Jos. Rud. Milic 1885“ — imenuje se ravnokar doposlana nam skladba, gotovo dobro došla našim cerkvenim orglarjem.

— Jurčičevih zbranih spisov prišel je na svetlo ravnokar zvezek V., ki obsega: „Hči mestnega sodnika“, „Nemški valpet“, „Sin kmetskega cesarja“, „Lipe“, „Pipa tobaka“, „V vojni krajini“.

— Dne 5. oktobra t. l. se bode v pisarni c. kr. vojaške oskrbovalnice po pismenih zapečatenih ponudbah obravnavalo o zalaganji s kruhom in ovsom vojaštva v Ljubljani in na Toplicah za leto 1886. — Natančnejši pogoji se poizvedó v pisarni c. kr. oskrbovalnice, kakor tudi v trgovinski in obrtnijski zbornici.

— Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani razposlala je že 250 knjižic, med temi četrtno z desetkrajcarskimi markami. Ako računamo, da se vsaka poslana knjižica po preteku leta, za kolikor je namreč preračunjena, izpolni, nadejati se nam je ob letu osorej samo od teh knjižic že nad 9000 forintov. To pa le v navadnih razmerah, ako se povsod le v običajnem redu vplačuje. Ker se pa dosti knjižic hitreje polni, in nam je že sedaj, tedaj po preteku dveh in pol mesecev, došlo pet knjižic polnih, ni nam treba biti preveč optimističnim, ako upamo, da bo zgoraj omenjena svota že poprej izplačana. Razven že omenjenih treh knjižic (št. 10., 39. in 143.) dobila je namreč krajcarska podružnica v novejšem času novi dve krajcarski knjižici polni, namreč knjižico pod št. 4. kot četrto od g. A. M. iz Komende in pod št. 90 kot peto od g. Č. iz Trsta. Zanimanje postaja vedno večje in prodira že v širše kroge. Občinstvo se jako pohvalno izraža tudi o priprosti in vendar natančni kontroli z markami ter o malem trudu, ki ga imajo poverjeniki z nabiranjem. Upravni odbor „Narodnega Doma“ sam je naročil te dni pri podružnici večje število knjižic z desetkrajcarskimi markami. Odlični rodoljub g. dr. Vošnjak vzela je desetkrajcarsko knjižico za gg. državne poslance. Tako je prav. Ako se bodo začeli odlični in merodajni slovenski krogi za stvar živo zanimati, rastlo bo tudi zanimanje med slovenskim občinstvom sploh, veselo in vstrajno bo stopalo za njimi. Lepa hvala vsem, ki so se dosedaj že z večjo ali manjšo svoto dejansko spominjali naše gotovo blage ideje. Naj bi krepko vstrajali in našli še več posnemalcev. (Denar in oglasila za poverjeništvu pošiljati je g. dr. Josipu Starétu, blagajniku „Narodnega Doma“ v Ljubljani.)

## Novičar iz domačih in tujih dežel.

**Z Dunaja.** — Z začetkom zborovanja državnega zbora povrnilo se je tudi na Dunaj novo, živahno, politično življenje. Po novih volitvah nastale različnosti v državnem zastopu izražujejo se pri osnovi strank in klubov. Iz prejšnje „Združene levice“ nastali „nemški klub“, ki šteje krog 40 deležnikov, izrekel je v posebni izjavi, kaj namerava, in na kratko izrekava, da ji je nemštvo čez vse, zato hoče odločitev Gališke in pa dr-

žavnopravno zvezo z nemško državo; narodni enakopravnosti nasprotuje ter zahteva, da mora nemštvo imeti povsodi prednost, Nemci pa vodstvo. — Ne spleča se, obširneje pečati se s to izjavo, naj zadostuje navesti sodbo glasila prejšnje združene levice o nji, ki pravi; kakor je ta stranka odbacnila od sebe Avstrijsko, tako bo odbacnila tudi ustavo in prostost. — Južni Tirolci združili so se broječi 7 poslancev v poseben klub imenovan „Trentino“, s tem zgubijo levičarji dva prejšnja pristaša, ravno toliko Hohenwartov klub, Corinijev klub pa štiri prejšnje ude. Vode kalil menda ta klub ne bo nikjer, temveč gledal kolikor moč doseči za svoje južne tirolske volilce.

V klubih desnice začeli so se takoj razgovori, kako naj bi se spremenil pravilni red zbornice, da bi se z malo pomenljivimi predlogi in pa s takimi, zoper katere ni ugovora ne potratilo toliko časa.

Kaj bode novega povedanega v prestolnem govoru, pričakoval je radoveden svet, in zvedelo se je to pri slovesnem pričetku državnega zбора minulo soboto 26. dne t. m. opoludne:

Po pozdravu cesarjevem do poslancev izreka se nada, da bode delovanje na novo pričetega zborovanja v blagor Avstrijske in njenih narodov. Nadalje omenjajo se posli, ki čakajo rešitve v novem zboru: pred vsem nova pogodba z Ogersko, postava o črni vojski, šolstvo posebno gledé obrtnijstva, dalje nova carinska tarifa, pravosodne postave, postava zoper anarhiste, zavarovanje delavcev zoper nezgode, postava v povzdigo in zboljšanje poljedelstva, vrejenje teka rek, pred vsem galiških.

Sklep pa, ki se prav vidno loči od gospodarskega dela prestolnega govora, se glasí:

„Gospoda moja iz obeh zbornic državnega zboru! Nepremakljiva naloga moje vlade bo ostala, da bode varovaje enoto in moč države enakomerno gojila duševne in gospodarske koristi vseh mojih deželá in narodov.“

To so bile zopet prave očetovske besede pravičnega nam cesarja, katerim ni dostavljati družega, kot želja, da naj bi se tudi zmiraj, povsod in vsim narodom nasproti spolnovale, potem še le bode tudi mogočnejša naša država in potem bode tudi delovanje ljudskih zastopnikov in vlade v srečo in blagor vseh avstrijskih dežel in narodov.

V ponedeljek zborovali ste obe zbornici. V gosposki zbornici bil je sprejet predlog, na prestolni govor odgovoriti v adresi in bil je takoj v oni seji izvoljen posebni adresni odsek. V zbornici poslancev vršilo se je žrebanje poslancev v oddelke, ki so si tudi takoj izbrali svoje predsednike in podpredsednika s perovodji. Samo v dveh oddelkih v 1. in 5. izbrani so za predsednike levičarji, namreč Ed. Süß in Vidulič, drugim oddelkom predsedniki so: dr. Rieger, knez Czartorski, grof Rihard Clam, dr. Smolka, dr. vit. Groholski, dr. Hausner in grof Hohenwart. — Prihodnja seja zbornice poslancev je v petek dne 2. oktobra in na dnevnem redu: 1. Naznanila vspehov potrjenja volitev v oddelkih, 2. volitev predsedništva, namreč: enega predsednika, 2 podpredsednikov, 12 zapisnikarjev in 2 rediteljev.

**Hrvatska.** — Klub narodne stranke zboroval je včeraj popoldne in storil sklepe zaradi v Budapešt prepejanih uradnih pisem. — O predlogih preustrojenja posvetuje se danes enketa, sestavljena iz uradnikov in poslancev.

**Laška.** — Poročilo o stanju kolere z dne 28. t. m. se glasi: v provinci Palermo 159 obolelih, 89 umrlih,

v provinci Ferrara 13 obolelih, 5 umrlih; v provinci Massa Carara 4 oboleli, 1 umrl; v provinci Modena 1 obolel, 1 umrl; v provinci Parma 5 obolelih, 7 umrlih.

**Španjska.** — Nemško-španjski razpor bliža se svojemu koncu, ker Nemška je Španjski predložila, naj papež razsodi to pravdo in Španjska se je s tem predlogom zadovoljila, tudi papež sprejel je posredovanje.

Med tem pa se s Pariza naznanja, da je pretek obravnav v tej zadevi tako povoljen, da še posredovanja papeževega treba ne bo. Z Madrida se z dne 27. t. m. brzojavlja, da se zmernost in dobrohotno vedenje Nemške v preteku teh obravnav v Madridu priznava in nada je, da se ta zadeva tako reši, da bode razmera med Španjsko in Nemško še bolj prijazna. Govorica o spremembi v ministerstvu ni utemeljena, „Frankf. Zeitg.“ — pa se brzojavlja, da je nemška vlada izrekla pripravljenost, popolnoma odpovedati se karolinskim otokom, ako nasproti Španjska za vso skupino otokov pripozna popolno prostost trgovine. — Vriš po Španjski je tedaj vendarle rodil dober sad in danes se sme že izreči, da je nevarnost vojske zaradi Karolinskih otokov popolnem odstranjena. — Kralj je nekaj obolel vsled prehlajenja, pa noveja poročila naznanjajo, da mu že odlega.

**Bolgarsko vprašanje** napreduje povoljno in videti je, da se bode prizadevanju evropskih držav posrečilo zabraniti prelivanje krvi. Ko je ruski car, nikakor ne prijazen Bolgarskemu knezu Aleksandru, pozval vse ruske častnike v Bolgarski vojski nazaj na Rusko enako kakor vojnega ministra, brzojavil je knez caru, da se, ako so te naredbe naperjene zoper njegovo osebo, rad odpove kroni, ako car brani združenje severne in južne Bolgarske. Videti je, da je ta izjava povsod napravila povoljen utis.

Med tem izvršila se je v Carigradu prememba v ministerstvu, katero vsi evropski diplomatični krogi tolmačijo v tem smislu, da tudi Turška ne bo nasproti Bolgarski ravnala prevročekrvno. Dosedajne pogodbe tudi potrjujejo to menenje, ker noben turški vojak še ni prestopil Bolgarske meje.

Nasproti si pa tudi knez Aleksander prizadeva kazati se združenja Bolgarske nasproti Turški po vsi moči miroljubnega, če tudi se trdno drži. Svojim vojakom prepovedal je strogo, pričeti kaj boja ali prestopiti na turška tla, izrekoma si prizadeva, da se upor ne razširi na Macedonsko. Enako rahlo postopa tudi nasproti turškim prebivalcem v Bolgarski. Zadnje dni obiskal je turško mošejo (tempel), kjer ga je turško prebivalstvo sijajno sprejelo, véliki duhovnik turški vpraša kneza, jeli je dovoljeno, moliti za sultana, in po pritrjenji kneževim opravil je duhovnik molitev za sultana v navzočnosti kneževi. Ta pa je pri odhodu navzočim obetal, da pod njegovo vlado vživale bodo vse verospoznanja enako prostost. — Med tem prizadevajo se velevlasti evropske pomirjevati enako na Turškem, kakor v Bolgarskem, Grškem in Srbskem, kakor je videti do sedaj, s prav povoljnim vspehom. Grška vsaj, katera je zelo rožljala s sabljo, pomirila se je deloma, ko je domu vrnivši se kralj povsod priporočal previdnost.

### Zitna cena

v Ljubljani 26. septembra 1885.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 36 kr. — banaške 7 gold. 8 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 23 kr. — rži 5 gold. 36 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 20 kr. — ajde 4 gold. 37 kr. — ovsa 2 gold. 92 kr. — Krompir 2 gold. 50 kr. 100 kilogramov.